

Недержавне управління національною безпекою України

В Україні діють закони, що опосередковано регулюють дану сферу діяльності: "Про благодійні організації" та "Про волонтерську діяльність". Але, в цілому, діяльність волонтерів, за визначенням, уся нелегальна. ²⁶ В сучасній Україні існують небезпеки щодо волонтерської діяльності та недосконалість вітчизняного законодавства у сфері волонтерської діяльності. ➤ Більшість волонтерів працюють на базі благодійних фондів, де у програмі діяльності фонду треба чітко прописувати види діяльності, чітко формулювати під які потреби збиралися гроші або речі та дотримуватися цільового використання коштів та ресурсів. Якщо гроші збирали на одяг, то не можна за них купувати тепловізор. Тому дуже важливо максимально докладно розписувати програми фондів. ➤ Благодійний фонд, за законом, має право використовувати 20% зібраних за рік коштів для адміністративних потреб (утримання фонду, зарплати). Бажано не використовувати всі 20% (або взагалі їх не використовувати). Якщо потім буде виявлено нецільове використання коштів (що цілком можливо при активній діяльності або коли з'являються якісь специфічні запити від одержувачів допомоги), то під ці витрати можна обґрунтувати спірні операції. ➤ Необхідно оформляти відносини з донорами коштів і передбачати, що фонд має право використовувати пожертвування на свій розсуд. ➤ За вітчизняним законодавством, для фінансової звітності необхідним є наявність на куплених волонтерами речах бирок "Гуманітарна допомога. Не для продажу". Практично на кожній парі шкарпеток і трусів. Але вартість бирок перевищуватиме вартість виданої допомоги. Що зробить нашу діяльність, м'яко кажучи, безглуздою. Якщо при перевірці контрольні органи виявлять відсутність бирок, то все, що є на складі, буде описане, оцінене й зараховане як прибуток волонтерського фонду, із якого він повинен буде сплатити податки. Таким чином, АТО стала лакмусовим папірцем для системи матеріально-технічного забезпечення національної безпеки, яка з початком військових дій показала свою неспроможність виконувати покладені на неї функції й ефективно забезпечувати ЗСУ необхідними речами. І сьогодні

волонтери та інші представники громадянського суспільства з одного боку, 27 знаходяться поза законом, а з іншого не мають підтримки держави, яка повинна була створити чіткі та швидкі механізми надання допомоги ЗСУ в умовах АТО. Сьогодні перед волонтерами, які займалися АТО, стоять дві основні загрози. Перша за збирання грошів на банківські картки - адмінпокарання (штрафи за несплачені податки за 2014 р. або необхідність заплатити податки за 2015-й). Цієї загрози сьогодні ще можна уникнути. Всі категорії волонтерів, задіяних в АТО, повинні зареєструватися в реєстрі АТО. За наявності мінімального набору підтверджувальних документів їх звільняють від сплати податку на дохід фізичних осіб, якщо зібрана фондом або волонтером сума становить до 1000 мінімальних зарплат. На сьогодні це 1 млн 218 тис. грн. Допомога, зібрана понад цю суму, оподатковується. Тому волонтерам, які й далі мають намір працювати на цьому напрямі, необхідно реєструвати фонд і переходити на роботу через нього. Друга загроза стосується саме благодійних фондів, створених для допомоги АТО. Їх можуть звинуватити у нецільовому використанні коштів. Що стосується того, як відділити сумлінних волонтерів від несумлінних, то, за словами працівників МВС, законодавчої бази для притягнення до відповідальності шахраїв сьогодні немає. Спроби створити її є, але назвати їх успішними поки що важко. Так, 2 жовтня було зареєстровано законопроект А.Геращенка №3215 "Про внесення змін до деяких законів України щодо протидії зловживанням у сфері благодійництва". Розроблено кілька змін до Адміністративного і Кримінального кодексів, які передбачають покарання за такі зловживання. Пропонується, щоб кожен фонд щомісяця на своєму сайті вивіщував звітність про структуру своїх доходів і витрат, а також їх обсяги. Але, по-перше, сайти є не в усіх фондів. Їх створення та підтримка потребують постійних витрат (технічних, фінансових, людських). Не всі фонди, особливо маленькі, можуть собі це дозволити. По-друге, просто писати будь-які цифри, без підтверджувальних документів, нонсенс. Звітність повинна бути офіційно підтверджена 28 податковою інспекцією і може бути вивішена раз на рік. Це міжнародна практика. Законопроект же пропонує за невивішені в цьому місяці цифри накладати адмінштраф. Здобутий за півтора року досвід показав,

що у волонтерських і благодійних організаціях повинен працювати адміністративний персонал. Наприклад, директор і бухгалтер, які б отримували зарплату й вели документообіг організації відповідно до законодавства. Один зі способів зменшити зловживання в доброчинності — безпечні способи переказу та контролю над коштами. Серед них — СМСдоброчинність. Законопроекти про її впровадження в Україні зареєстровано ще в березні. Але жодна з політсил, котрі їх підписали, так і не змогла проявити свою політичну волю й зацікавленість у просуванні законопроекту всередині парламенту. А держава, в особі Кабміну, ВР і АП, виходить із законодавчими ініціативами, які б дозволили б їй збирати доброчинні пожертвування. Доцільним вважається прийняття законопроекту щодо «амністії» для волонтерського руху на певний період, який охоплює Майдан і АТО